58 30. apríl **Brjef ráðgjafans fyrir Island** *til landshöfðingja* **um sölu tveggja kirkjujarða (Hvammskirkju).** Eptir að ráðaneytið hafði meðtekið þóknanlegt brjef yðar, herra landshöfðingi, dagsett 12. febrúar þ. á., hefir hans hátign konunginum, samkvæmt allraþegnsamlegustum tillögum mínum, hinn 22. þ. m. allramildilegast þóknazt að veita allrahæst leyfi til þess, að selja megi jarðirnar Hvalsá í Kirkjubólshreppi í Strandasýslu og Saura í Laxárdalshreppi í Dalasýslu, er liggja undir Hvammskirkju í Dalaprófastsdæmi, hina fyrnefndu fyrir 1200 krónur og hina síðarnefndu fyrir 2100 kr., með því skilyrði, að kaupverð jarða þessara verði sett á vöxtu í söfnunarsjóði Íslands, sem óskerðanlegur höfuðstóll, er sje eign Hvammsprestakalls og beneficiarius njóti vaxta af, og að báðar jarðirnar eptirleiðis skoðist sem aðrar bændaeignir, að því er alla skatta og skyldur snertir.

Þetta er yður hjer með þjónustusamlega til vitundar gefið, til þóknanlegrar leiðbeiningar, birtingar fyrir hlutaðeigendum og frekari ráðstöfunar.

59 11 maí **Brjef ráðgjafans fyrir Island** *til landshöfðingja* **um þingsályktun út af tillögum yfirskoðunarmanna alþingis við landsreikningana fyrir árin 1894 og 1895.** Með þóknanlegu brjefi, dagsettu 18. nóvbr. f. á., hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað þingsályktun út af tillögum yfirskoðunarmanna landsreikninganna fyrir árin 1894 og 1895, samþykkta af báðum deildum alþingis, og er þingsályktun þessi þannig:

Alþingi ályktar að skora á landsstjórnina að hlutast til um:

1. Að skemmd frímerki og brjefspjöld, er fylgja póstreikningnum árlega, verði eyðilögð, um leið og yfirskoðun landsreikningsins er lokið.
2. Að landsreikningnum fylgi framvegis skýrsla um frímerkjabirgðir þær, sem geymdar eru á landshöfðingjaskrifstofunni.
3. Að hinir árlegu vegakostnaðarreikningar verði ljóst og skipulega samdir og endurskoðaðir á tilhlýðilegan hátt.
4. Að andvirði fyrir seld vegabótaáhöld landssjóðs sje tilfært tekjumegin í landsreikningnum, en ekki dregið frá kostnaði til vegabóta.
5. Að landsreikningnum fylgi eptirleiðis nákvæm skrá yfir vegabótaáhöld landssjóðs og skýrsla um vegagjörðir þær, sem framkvæmdar eru á ári hverju.
6. Að málssókn sje hafin gegn prestum þeim, er eigi standa landssjóði skil á árgjöldum af brauðum sínum.
7. Að eign landssjóðs í aðalfjehirzlu ríkisins sje gerð aðberandi fyrir landssjóðinn.

Þjer hafið eigi talið neitt því til fyrirstöðu, að tillögurnar í fimm fyrstu töluliðunum sjeu teknar til greina, en um 6. töluliðinn hafið þjer skírskotað til brjefs yðar frá 23. oktbr. 1893, og brjefs ráðaneytisins frá 21. sept. 1894, og að því er snertir 7. töluliðinn, hafið þjer skotið því atriði til úrskurðar míns, jafnframt því að geta þess, að eptir fjárlagafrumvarpi því, er síðasta alþingi samþykkti og staðfest var af konungi 6. nóvbr. f. á., muni að líkindum þurfa að halda á öllum peningaforða landssjóðs á þessu fjárhagstímabili.

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B deild Stjórnartíðindanna ásamt áður-

nefndu brjefi yðar, að ráðaneytið um 6. tölulið skírskotar til brjefs þess frá 21. septbr. 1894, er þjer hafið tilfært, en að því er snertir 7. tölulíðinn, verður ráðaneytið, í samræmi við tillögur yðar, að telja það nauðsynlegt, að hinn umgetni peningaforði, er var 235149 kr. 43 a. 1. janúar þ. á., en síðan hefir minkað um 100000 kr. við sjerstaklega innborgun í jarðabókarsjóð á jafnmikilli upphæð, sje til taks til hinna sjerstaklegu ráðstafana, er fje er veitt til á fjárhagstímabilinu, og til munu ganga allstórar fjárupphæðir,

59
11. maí

Brjef landshöfðingja.

Jafnframt því að senda hjermeð þingsályktanir samþykktar eptir löglegan undirbúning af báðum deildum alþingis síðastliðið sumar út af tillögum yfirskoðunarmanna landsreikninganna fyrir 1894 og 1895, bæði eins og þær komu frá alþingi og í danskri þýðingu, skal jeg lotningarfyllst leyfa mér að taka fram það, er hjer fer á eptir.

Um 1. Jeg get eigi sjeð neitt því til fyrirstöðu, að alþingi fái uppfyllta ósk sína í því efni, sem hjer um ræðir.

Um. 2. Um leið og jeg vísa til svara minna til 5. gr. í athugasemdunum við landsreikninginn 1894, skal jeg geta þess, að jeg fyrir mitt leyti hefi ekkert á móti því, að landsreikningi hverjum fylgi skýrsla um frímerkjabirgðir þær, sem við hver árslok eru til á landshöfðingjaskrifstofunni.

Um 3. Það er auðvitað, að reikningar yfir kostnað við vegagjörðir eiga að vera ljóst og skipulega samdir, og endurskoðaðir á tilhlýðilegan hátt, og gegn ábending hjerumræddrar tillögugreinar um hið gagnstæða, verð jeg að halda því fast fram, að hinir umræddu reikningar sjeu skipulega samdir og endurskoðaðir á tilhlýðilegan hátt, þar sem allir reikningar fyrir vegagjörðir eru endurskoðaðir á skrifstofu landshöfðingja áður en þeir eru ávísaðir til útborgunar, og auk þess eru reikningar þeir, er snerta hinar stærri vegagerðir, endurskoðaðir af vegaverkfræðingnum; svo hefir og hinn umboðslegi endurskoðandi tækifæri til að endurskoða alla reikninga, er ávísaðir eru til útborgunar úr jarðabókarsjóði. Jeg verð því að telja þessa tillögu óþarfa, en hefi annars ekkert á móti henni að efni til.

Um 4. Ekki hefi jeg heldur neitt á móti því, að andvirði fyrir seld vegabótaáhöld sje borgað sjer inn í jarðabókarsjóð og fært til tekjumegin meðal óvissra tekna (2. gr. 13 í fjárlögunum), eins og einatt hefir átt sjer stað á seinni árum.

Um 5. Hið sama er að segja um tillöguna um það, að landsreikningnum fylgi eptirleiðis skrá yfir vegabótaáhöld landssjóðs og skýrsla um hinar meiri vegagjörðir, er framkvæmdar eru á ári hverju.

Um 6. Um þessa tillögu skírskota jeg til brjefs míns frá 23. okt. 1893 og brjefs hins háa ráðaneytis frá 21. septbr. 1894.

Um 7. Um leið og þess er getið, að eptir fjárlagafrumvarpi því, er alþingi hefir samþykkt síðastliðið sumar, muni að líkindum þurfa á öllum peningaforða landssjóðsins að halda á næsta fjárhagstímabili, vil jeg skjóta tillögugrein þeirri, er hjer er um að ræða, til hæstvirts úrskurðar hins háa ráðaneytis.

Brjef ráðgjafans fyrir Island *til landshöfðingja* **um innborningsrjett.** Að gefnu tilefni frá innanríkisráðaneytinu eruð þjer, herra landshöfðingi, þjónustusamlega umbeðinn að leiða athygli amtmannanna að ákvæðum 2. gr. laga frá 19 marz þ. á., um að öðlast og missa rjett innborinna manna, sem prentuð eru í nr. 12 í A deild stjórnartíðindanna 1898. Ákvæði þessi eru: »Þeir, er hafa eigi öðlazt

60
13. maí